

opustošene radi nemarnosti guvernerjeve, tatvina, poboji in umori se množé, a policija ne spolnuje svojih dolžnosti. Ne kaže drugo, kakor sporočiti vse to naravnost kraljici angleške in prositi jo, da bi imenovala novega guvernerja, in preklicala zakone, ki jih je Sauthey izdal. Dokler pa ne bode imenovan nov guverner, toliko časa hoče „tajna družba“ skrbeti o blagru občinstva. Tudi se ustanovi z javno volitvijo „mining-boatd“, čegar odbor šestih udov, skušenih demantokopov, ima skrbeti, da se kopanine rešijo popolnega propada. Vse to je zbor sprejel soglasno in z gromkim vsikrikom. In gledite! Noben policaj se ni pokazal, nobena sablja ni zazvenela. Ni jim dišalo!

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Deželni zbor kranjski.

1.) Ljubljanci strugo ponižati, in to od ustja Malega grabna do tam dolu, kjer se zopet vanjo izliva Cesarski graben. Temu poslu bi nekako pot kazala tista rudeča črta, katero je videti na prilogi C; a bilo bi ob enem tudi ustanoviti prečne pročrte znotraj Ljubljanskega mesta in imeti na umu zdajne zidovanje po bregovih. Ti počrti se ne dade razširiti, ker brani kraj;

2.) ponižati, in ako bode treba, tudi razširiti Cesarski graben, naj bi o povodnjih mnogo hitreje in večjo obilico vode valil.

Da bi se zvedelo, koliko je vode razdeliti na Ljubljano po mestu in koliko na Cesarski graben, to bi mej izdelovanjem glavnega črteža bilo treba premisliti, koliko bode mogla katera teh dveh rek potlej požirati vode, kadar najde vsaka svojo popravljeno strugo in zaradi tega tudi svoje večji stermeč. To bi se najlaže dalo tako izračunati, kakor smo uže zgoraj namignili.

K vprašanju 12. K vprašanju „koliko bi se Ljubljanci dala struga znižati, da ne bi kvare bilo mestnim poslopjem po nje bregovih ali obrežnemu podzidju, mostovom, ježam in podzemeljskim jarkom?“ se zdaj ne more do konca odgovoriti, ker nij znano, kako globoko v zemljo sezajo mostni stebri in obrežno podzidje; vendar se zdi podpisanim veščakom, da bi se Ljubljanci struga dala brez posebnega prenarejanja znižati do 1.0 m, ako bi se kopalo tako, da bi globanja bila nečkam podobna.

Samo ob sebi se umeje, da bi potlej bilo ježe, kjer slone v strugi, treba utrditi in okovariti, ter podzemeljskim jarkom ustja toliko znižati, da bi jih tudi najplitevjša voda mogla dosežati.

K vprašanju 15. Veščakom se je zdelo, da se Cesarski graben dá znižati in razširiti po teh načelih:

1.) Naj bi se Cesarskemu grabnu uže tam, kjer se cepi od Ljubljance, zdanja struga nekako 1.0 m znižala;

2.) naj bi se mu tudi pri Dolenjskem mostu 1.0 m znižala struga, ki je ondukaj s kamenjem pomeščena (flaštrana);

3.) od tega mostu do Cesarskograbenskega ustja naj bi se strmec uravnali, kakor bi kazala potreba;

4.) tem strmecem naj bi se dali taki prečni pročrti, kakeršni bi jim bili primerni, da bi Cesarski graben o povodnjih potlej mnogo hitreje tekel in večjo obilico vode odnašal.

K vprašanju 27. Da se more pripravno izdelati glavni črtež naredbam, katere v tem spisu priporočajo veščaki, trebalo bi poprej še teh stvari:

1.) zvezo zemljemerskih prvostavnih kolov napraviti v barji ter ob glavnih obeh rekah do cesarskega grabna ustja;

2.) vodomernih kolov postaviti, kolikor se jih zdi treba;

3.) po raznih krajih v barji vrtati zemljo, da se zve, kako leže nje pole druga vrhu druge;

4.) storiti glaven razpregledan zemljevid po takej meri, v kakeršnej si je 1 : 10000;

5.) lindino izmeriti močvirju, da se na posebnem zemljevidu s črtami zvežejo mesta, kar jih ima po jednoliki višave;

6.) dolinam prečne pročrte tako izdelati, da bodo kazali plasti raznih pol;

7.) načrtati ter na lindino izmeriti stranske pritoke in glavne odtokke ter tudi povodne zgradbe (mline itd.) po stranskih pritokih;

8.) zvedeti, kakšno obilje vode prinašajo stranski pritoki;

9.) načrtati ter na lindino izmeriti Ljubljano in Cesarski graben; tudi zvedeti, koder bode treba, kakšna tla so ondukaj; naposled;

10.) načrtati ter na lindino izmeriti Mali graben in Gradaščico.

Po tacih pospešilih bi potem bilo tudi izdelati še te glavne črteže:

a) črtež, kako bi se znižala struga Ljubljanci in Cesarskemu grabnu;

b) črtež, kako bi se uravnavala Mali graben in Gradaščica;

c) črtež, kako bi se uravnali stranski pritoki;

d) črtež, kako bi se uravnal Cornovec in drugi glavni vodotoči; naposled bi bilo treba:

e) ustanoviti, katere kosove sveta naj bi napajal vsak stranski pritok posebe.

Posebno mnenje veščaka dr. Vicintini-ja se glasi:

Jaz, čegar ime se zdolaj čita, podpisujoč to mnenje večjih gospodov, mislim, da sem dolžan tistemu, kdor bode izdeloval glavne črteže o močvirskem osuševanju, priporočiti, da posebno ima na umu dve zelo tehtoviti stvari, namreč:

1.) naj se drži tega, kar so veščaki svetovali, rekoč, da bi se Ljubljanci in Cesarskemu grabnu struga ne-

kako 1 m znižala, a pazi naj, da potem Ljubljana ne bode nikoli imela premalo vode, ter da ne bi kvare delala obrežnemu podzidju Ljubljanskega mesta;

2.) naj mu bodo vedno v mislih odtočni prekopi ob gorah, ki sklepajo močvirsko ravan, ker bi kedaj utegnili tudi močvirsko ravnino napajati z vodo, ako bi bili zdelani.

Ali ker se bodo vode še vedno ustavljale v svojem odtekanju ter pod-se jemale suho zemljo ves tist čas, kar ga mine, predno se glavni črtež naredi, in tudi ves tist čas, v katerem se bodo kesneje po tem črteži rekam in potokom popravljale struge ter se močvirska ravnina predelovala, pa ker je vendar zelo treba, da se temu razgrajanju pride na konec, kolikor je najhitreje moči, zategadelj je vredno krepkega priporočila, da se ob nevelikih troških s posebnim svojim, nalašč narejenim malim vodotrebnikom (bagger) strani pobere ves nanoseni pesek po strugi Ljubljane od ustja Malega Grabna dolu gredoč dokler se pride še nekoliko nižje od tistega mesta, kjer se Cesarski graben cepi od Ljubljane, in poleg naj se tudi takoj zdaj uravnata Gradaščica in Mali graben.

Vešči inženir Rafael dr. Vicentini s. r.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Novo leto 1890. Slovenci imamo za saboj dolgo vrsto let britkega borenja za naš obstanek. Ne maramo nazaj segati v štiri prva desetletja tega stoletja, ko je začetne politične prevrate z Ilirijo oživljeno spremljalo vstrajno prizadevanje večinoma duhovniških krogov priboriti veljavo slovenski besedi. Mnogo in vspešnega se je storilo v oni dobi za naš sedajni obstanek. Opomniti pa nam je vstrajnega prizadevanja katero zahtevata ustanovitev prvega slovenskega lista „Novice“ začetkom petega desetletja v tem stoletju. Koncem tega desetletja, l. 1848 sledilo je tudi politično prebujenje Slovencev, ki so se l. 1860 zavestno in dostojno vstopili v vrsto drugih narodov avstrijskih. Seveda se je začetkom ustavnega našega življenja postavilo v vrsto zastopnikov naroda slovenskega več mož, pri katerih se je pogrešalo srce in čutje za slovensko življenje; ta vrsta politikov naših zginila je s površja političnega življenja, — veljavo in vspehe priborila je narodu pa samo ona stranka, ki je pod vodstvom očeta slovenskega dr. Bleiweis-a neoskrunjeno vzdržala naše staro geslo „vse za vero, dom cesarja!“

Odkar je 1879. l. cesar poklical na krmilo vlado grofa Taaffe-ja nastala je tudi nova doba za Slovence, ker nehala se je za nje vsaj večinoma vojska zoper združeno moč nasprotne državne birokracije in političnih na protnikov.

Na Kranjskim, kjer bivajo Slovenci v najbolj nepretrgani celoti, pokazali so se ti vspehi najbolj očitni, posebno za to, ker je na čelo politične uprave dežele grof Taaffe postavil moža bogatihkušenj in neupogljivo pravičnega čutja.

Primorsko, Štajersko in Koroško pač še bitko pogreša takih varuhov, to pa deloma namestuje skupina vsih slovenskih državnih poslancev, ki se v vsem svojem delovanju smatrajo za zastopnike vsega naroda slovenskega.

Ravno tako lepo soglasje med zastopnike naroda imamo zabeležiti tudi iz zadnega zasedanja deželnega zbora kranjskega, tako, da prvi dan novega leta z nade polnega srca smemo klicati zaupno: Bog daj nam Slovincem srečno novo leto!

— **Okrajna bolniška blagajnica ljubljanska.** V dobi petih mesecev obolelo je 246 blagajničnih udov izmed teh 219 moških in 27 ženskih. Umrlo je 7 udov med temi 1 ženska. Izplačalo se je bolniščine 1517, gld. 74 kr., bolniških oskrbovalnih troškov 409 gld. 50 kr., voznine 34 gld. 11 kr., pogrebščine 88 gld., zdravniških troškov 807 gld., za zdravila 230 gld. 80 kr., za kopelji 42 gld. 20 kr., za terapeutične pripomočke 14 gld. 33 kr. in za obeznino 15 gld. 76, kr. torej skupno 3159 gld. 44 kr.

— **Razpis častnega darila.** Da bi pospešila razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje „Matica Slovenska“ po določenih Jurčič-Tomšičeve ustanove 200 gld. častnega darila povesti slovensko obsežajoči najmenj 10 tiskovnih pól. Snov bôdi zajeta iz zgodovine ali sploh iz življenja naroda slovenskega. Povest mora biti spisana tako, da po obliki in vsebini svoji ustreza umetniškim zakonom pripovedne književnosti ter poleg tega ugodi literarnim namenom „Matica Slovenska“.

Pisatelj, kateremu se prisodi častno darilo iz novcev Jurčič-Tomšičeve ustanove, prejme vrhu tega za svojo povest še navadno pisateljsko nagrado, katere plačuje „Matica Slovenska“ po § 15. svojega opravnega reda po 20—30 gld. za tiskovno polo.

Rokopisi naj se brez pisateljevega imena pošiljajo odboru „Matice Slovenske“ do 1. junija 1890. l. Pisateljevo ime naj se pridene rokopisu v zapečatenem listu, na katerem je zapisano dotično gaslo.

Večkrat se je poudarjalo, da „Matica Slovenska“ podaja svojim članom premalo leposlovnega berila. S tem razpisom hoče Maticin odbor pokazati, da ga je resna briga, po vsi svoji moči pospešiti tudi razvoj leposlovne književnosti slovenske ter svojim članom podati v roko lepo zabavno knjigo.

Zatorej se pa podpisani odbor tudi nadeje, da ga bodo pisatelji slovenski podpirali v njegovem trudu ter se častno odzvali njegovemu domoljubnemu pozivu.

V Ljubljani 2. decembra 1889.

Odbor „Matice Slovenske“.

sv. Silvestra dan pa smo poravnali tudi račune svoje, mojega deleža za tri mesece je bilo samo 9 liber šterlingov. Kupil sem od Teicha 45 jardov plahtovine za šator. Teichu so solze stopile v oči. Dovolil mi je, ko sem ga prosil, da morem ostati v njegovem starem stanu dokler hočem, in da mi sploh še vedno hoče iti na roko v vseh rečeh, kolikor mu bode moči. Novi svoj šator sem postavil blizu Teichovih.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Deželni zbor kranjski.

(Dalje.)

Na podstavi mnenja veščakov izročilo se je zdelovanje načrta v pritrditvijo visokega c. kr. poljegelskega ministerstva inženjerju Ivanu pl. Podhagsky-u. Po njegovih pozvedbah moralo bi se v eni sekundi odvajati 470 kubičnih metrov povodnih (velike vode,) in sicer naj bi se go tem 1. načrtu odvajalo 260 m^3 po Cesarskem grabnu, 210 m^3 pa po Ljubljani; pri tem so bili največ merodajni dotični troški, ker je naravno, da se odvajanje večje množine vode po Cesarskem grabnu in za to potrebna pogloblitev tega grabna dá ceneje zvrsti, kakor po Ljubljani, ki teče skozi mesto Ljubljansko.

Za izvršitev tega I. načrta potrebni troški, prištevali troške za uravnavo stranskih pritokov, znašajo 1,č78.730 gld.

Po tem načrtu moral bi se Cesarski graben tako poglobliti, da bi bil 40 cm globočiji, nego bi imel biti prihodnja struga Ljubljance.

Oziraje se na zdravstvene razmere, ki bi bile vsled takega odvajanja vode v nevarnosti, ukazalo je visoko c. kr. poljedelstvo ministerstvo projektantu, izdelati II. (tako zvani alternativni) načrt, po katerem bi se večja množina vode odvajala po Ljubljani. Posledica tega pa je bila ta, da se je moral pretočni profil napraviti veliko večji, da se je nasvetovala zgradba obrežnih zidov in da so se troški povikšali na 1,798.730 gld.

Ta previsoka številka pa je ostrašila udeležene kroge, da so se jeli prizadevati, znižati jo, in res enketna komisija sklenila je dné 26. januarija l. 1888., da se naroči na podlagi od 470 m^3 na 400 m^3 znižane (odvajane) množine vode izdelari III. skrajšani načrt. Vsled tega so se proračunjeni troški res znižali (za 252.080 gld.) na 1,546.650 gld.

Ali prišla je vremenska nezgoda, ki je dala pre-mišljevali, ali je varno ostati pri znižani množini vode 400 m^3 ter obdržati na tej podlagi izdelsni skrajšani načrt. Uže povodenj z dne 15. novembra l. 1878. izkaže 460 m^3 množine vode, povodenj ki je nastala po enketi, zborujoči dne 26. januarija l. 1888., dne 20. marcija l. 1888. pa izkaže 479.7 m^3 množine vode.

To je dalo povod, da je enketna komisija, ki je zaradi predledanja skrajšanega načrta bila sklicana na 25. dan meseca aprila 1889. sklenila to-le:

„Enketna komisija z dne 26. januarija 1888 je, držeč se po mnenji zvedencev z leta 1880. v oba vodotoka odvajane in na podlagi načrta z l. 1856. določene množine poplavne vode in sicer določene za reko Ljubljanico s 166 m^3
in za Cesarski graben z 170 m^3
skupaj . . . 366 m^3 “

oziroma prištevali še okoli 27%, skupaj 470 m^3 poplavne vode, z razlogi sklenila, da se alternativni načrt glede na tako velik dodatek prenaredi po znižani vode s 4000 m^3 .

Da si je v čisljih imeti izdatni prihranek, ki bi izviral iz prenarejenega skrajšanega načrta, vendar pa mora zdaj zborujoča enketna komisija po danes od c. kr. stavbinskega urada predloženih, lani neznanih in posebno na povodenj 20. marcija l. 1888. ozirajočih se podatkih, ki konstatujejo, koliko se dejanski odteka vode in da je dvakrat v 10. letih, namreč o povodnji 15. novembra 1878 in 20. marcija 1888, iznašala množina vode 460 m^3 oziroma 479.7 m^3 sklepati, da veščaki l. 1870. nito dovolj izmerili gori omenjene odločne množine vode in da bi torej mnogokrat lahko nastopila tolika voda, da bi presegala ono množino vode 400 m^3 , ki se je vzela za podlago skrajšanemu načrtu z leta 1889.

Ker torej zdaj lanski sklep ne ustreza resnici, misli danes zborujoča enketna komisija, da je jako želeto v alternativnem načrtu določeno množino vode 470 m^3 pridržati, tor tako sklone soglasno, da ostane za Ljubljano, kolikor je je po mestu, in za Cesarski graben alternativni načrt neizpremenjen.

Gledé frunčiskanskega mostu in mostu v Karlovškem predmestju pa se izreka želja, da ostaneta, kolikor dopuščata teh mostov temelja, katera je treba še preiskati ter konstatovati kakšna da sta, predno se prično dotična dela.

Isto tako naj se zaradi štedljivosti ne napravijo obrežni in podporni zidovi v mestu Ljubljanskem iz lepo obsekanega kamenja, kakor v načrtu, ampak zložje naj se iz navadeo obdelanega.

Kar se pa tiče stranskih pritokov po barji, potrdi ter sprejme enketna komisija predloge in preračunjene troške predloženega skrajšanega načrta.

Po tem takem iznaša vsa potrebščina, in sicer glede:

A. reke Ljubljance	{ po alternativ-	973.600 gld. — kr.
B. Cesarskega grabna	{ nem načrtu	405.000 „ — „
	{ po skrajša-	
C. stranskih pritokov	{ nem načrtu	168.050 „ — „
	skupaj .	1,546.650 gld. — kr.
torej proti alternativnem načrtu z .		1.798.730 „ — „
manj		252.080 gld. — kr.

Po tem sklepu ostali so troški glede Ljubljance in Cesarskega grabna kakor so proračunjeni v alternativnem načrtu; za zgradbe pa in za uravnavo stranskih pritokov sprejel se je proračun skrajšanega načrta ter tako dosegel prihranek 252.080 gld,

Iz tega pa izvira posledica, da se bo uravnava stranskih pritokov razun izliva v Ljubljano posebej obravnavala.

Uravnavo stranskih pritokov v proračunjenem znesku 168.050 gld. zvršiti bo namreč na podstavi izboljševalnega zakona ter s pripomočjo tega zaklada, dočim se troške za poglobitve reke Ljubljance in Cesarskega grabna v znesku 1,378.600 gld. namerava pokriti s posebnim deželnim ter s tem se skladajočim državnim zakonom.

Kar se tiče zadnje navedenih troškov, se omenja, da jih vis. c. kr. poljedelsko ministerstvo še ni v pretres vzelo, kar se torej še pričakuje, in da se je deželni stavbinski urad, ko jih je presojal, prepričal, da troški zgradbe potrebnih mostov k vojašnici in v Štepanjo vas á 10 000 gld. skupaj 20.000 gld. niso všteti, da pa se tudi ni ozir jemalo na prihranek 22.530 gld., ki se bo dosegel, ako ostane kar je upati, državni most v Karlovskem predmestju (po utrditvi temeljev). Po tem takem iznašali bi troški previdoma na okroglo 1,380.000 gld., ter izkazali sledeče podrobno postavke:

A. Pri reki Ljubljani:

1. zemeljska dela . . .	490.200 gld.	
2. polaganje kamenja . .	9.400 „	
3. tlaki	57.600 „	
4. obrežni zidovi . . .	338.500 „	
5. provizorična steza . .	2.000 „	
6. nov frančiškanski most (iz železa)	42.300 „	
7. zravnanje in zasajanje .	6.900 „	
8. odkup zemljišč . . .	9.200 „	
9. grapa s zatvornico . .	17.500 „	
10. v načrt nesprejeto predelanje mostu k vojašnici	10.000 „	
skupaj		983.600 gld.

B. Cesarski graben:

1. zemeljska dela . . .	192 000 gld.	
2. polaganje kamenja . .	18.000 „	
3. tlaki	54.600 „	
4. zravnanje	8.400 „	
5. odkup zemljišč . . .	6.700 „	
6. grapa s zatvornico . .	10.200 „	
7. nov most v Karlovskem predmestju	34.100 „	
8. odporni zidovi . . .	81.000 „	
9. v načrt ne sprejeto predelanje mostu Štepanjevaškega	10.000 „	
skupaj		415.000 „

C. Zajeza v Gradaščici	3.930 „	
skupaj		1,402.530 gld.

Od te svote se odbije:

Prihranek, ako ostane most v Karlovskem predmestju ter se mu le utrdijo temelji z 22.530 „

Prava potrebščina torej znaša . . . 1,380.000 gld.

V tem trenutku sme se torej ta svota se zadostno gotovostjo kot najvišja potrebščina vzeti za podlago dotičnim zakonodavnim korakom, ker odvzela se je alternativnemu, na višjem mestu uže odobrenemu načrtu.

Kar se tiče sklada, da se pokrijejo ti troški, omeniti je najprej, da zaradi kratkega časa, odkar je bila zadnja obravnava, ni bilo mogoče dognati dogovora z visoko c. kr. vlado glede pričakovanega državnega doneska. Podpisani deželni odbor pa zanesljivo pričakuje, da bode visoka c. kr. vlada po eni strani uvaževala veliko gospodarsko važnost, ki bi jo imelo kmetijstvu pridobljeno, nad 25000 oral obsegajoče močvirsko ozemlje prav blizu deželnega stolnega mesta Ljubljane, ter da bode dalje uvaževalo izboljšanje zdravstvenih razmer tega mesta in okolice njegove, kakor tudi to okolščino, da je s temi deli mogoče doseči nekvarno odvajanje Planinskih, Cerknjskih in Loških poplavnih voda, po drugi strani pa da se bo ozirala na ubožanje prizadetih močvirskih posestnikov, izvirajoče iz povodenj, ki se od leta 1878. skoraj vsako leto ponavljajo, ter da se bode odločila za najvišji donesek, ki se pričakuje od države, kakor je to storila n. pr. nri uravnavi Narente, Adiže in Izake.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Češko-nemško pogajanje na Dunaji, ki se je pričelo dne 4. tm. pod pokroviteljstvom ministrov in cesarjevim je zgodovinsko pomenljivo za vso Avstrijo in zato spremljajo to pogajanje vsi politični krogi z največjim zanimanjem. Kdor resnično želi miru avstrijskim narodom, želi tudi tem razgovorom dobrega, zdravega in stalnega vspeha. Gotovo je namreč, da narodni mir na Češkem pomenja tak mir v vsi naši državi to stran Litave. Eno se je sedaj doseglo po lojalnem postopanju in odločnosti ministra grofa Taaffeja to je: nasprotniki se skupaj in se pogajajo in vlada s cesarjem na čelu stori vse, da bi pogajanje imelo dober uspeh. — Gotovo je tudi to, da se pogajanje ne more rešiti s sodbo temveč s p o r a v n a v o , v katero privolite prostovoljno za povrnitev miru in v blagor vse države obe stranki. Danes bi bilo prezgodaj govoriti še kaj o dejanskih stvarnih uspehih, ker nasprotje to je prestaro in pregloboko vkoreninjeno, toda ako kažete obe stranki dobro voljo za mir na podlagi pravičnega miru, našel se bode tudi ključ k tej skrivnosti. Za danes toraj kličemo samo: Bog blagoslovi blago prizadevanje obče ljubljene našega cesarja in pomagaj vsim vdeleženim, da najdejo prava sredstva k stalnemu zdravemu miru!

branit. Pa kaj hote! Premalo jih je. Prav krasen večer imamo. Luna jasno sveti. Na velikem trgu je vse živo. Štiri stotnije se urijo v orožju.

Ravnokar je bil Stransky pri meni. Boji se, da ne bukne ustanek. Vprašal me je, kaj mu je storiti, da ne pride ob imetje svoje. Ima tu domovanje vredno najmanj 1000 liber šterlingov. Težava je svetovati.

Govoré, da pride vojna s Kapskega Mesta. Angleška bi pametnejše storila, ako bi z lepo red napravila, ne pa z grdo. Ako pride vojna, navalili bodo novo breme ljudstvu, ki uže sedaj zelo toži radi visokih plačevanj. Stransky na primer je plačal lani 10 liber šterlingov od svoje trgovine, a letos ima plačati 60 liber.

Mnogi ctaimi so na prodaji, ali nobeden jih noče kupiti. Tudi mene ne veseli več tu biti. Kedar poneha tropiško deževje, ki je letos izredno silno, hočem iti drugam. Sedaj so reke in pritoki v Transvaalu napeti. Mogoče, da Vam dalje časa ne bodem pisal. Na zdravje!

Vaš

C. P.

148.

Beg s Kimberleya.

Keiskamma nad Vaalom 1880.

Prejel sem Vaš list. Tudi Vam hočem povedati, zakaj se mi ni poljubilo v Prago pisati. Gotovo se spominjate zasobnega dopisa, ki sem Vam ga poslal konec oktobra 1874. l. V njem sem nekoliko opisal razburjenost v Kimberleyu proti guvernerju. Tudi sem Vas prosil, da bi tega dopisa ne kazali novinarjem, ker je bilo v njem nekoliko opazk, ki niso bile za javnost.

„Slovan“ je obelodanil ta dopis. Dotično številko so nekateri praški gospodje poslali v Kimberley, da bi tu vedeli, kakošen obrekovalec sem jaz in kake reči sporočam celo o guvernerju v Prago. No, vse žive dni jaz sam nisem poslal niti enega stavka novinarjem za novine. Rečeni članek, da bi me uničil, preložili so na angleški in izročili vredništvu novin „Diamond-News“. Naslov so mu dali: „Poslal z južne Afrike C. P., in obelodanil v „Slovanu“ po O. P.“

Konec februarja 1875. l., prav tistega dne, ko sem bil skončal pismo Vam, čital sem v imenovanih novinah opazko: „Prejeli smo ta dopis (s Prage), ali nam ni jasno, kakov pomen ima. Ne moremo ga natisniti. Vredništvo.“

Nisem slutil, kako nevarno se ta reč mene tiče, kaka burja se nad menoj vzdiga. Čez kaj časa sem prejel na veliko začudenje in s strahom svarilo od znane uradnika pri sodišču, da so proti meni vložili tožbo, ker sem v nekih českih novinah zelo razžalil guvernerja. Povabilo je uže spisano, jutri zjutraj mi bode vzočeno, in ob devetih bode treba priti k gosposki. Ako bi tajil, dejati me hočejo v preiskovalni zapor in potem se obrniti v Prago po pojasnilo.

Zaslišanje bi bilo kratko, kaj pak. Obsodili bi me bili na več let težkega dela na javnih cestah. Takega ponižanja bi vendar ne mogel prenašati, zlasti zategadelj ne, ker imajo kaznjenci železje na nogah tudi pri delu. Uradnik mi je svetoval, naj se nemudoma izgubim iz mesta in se umaknem v državo Oranjsko, da mi povabila ne bodo mogli vročiti. Če mi pa povabilo vroče in bi ne prišel k sodišču, poslali bi koj za menoj tajnega policaja, ki mi gotovo pride na sled, a potem huje záme.

Po dveh popoldne sem prejel svarile, ob štirih sem uže bežal s Kimberleya proti državi Oranjskej, potem v Transvaal in dalje na sever. Tako je. Kar sem Vam pisal o guvernerjih v zemljah zamorskih, vse je gola istina. Ali istina se ne sme pisati ne govoriti. Dospel sem v Pretorijo, kjer sem hotel ostati. Zavil sem jo v gostilnico, da bi se malo poživil z jedjo in pijačo. Na mizi so ležale razne novine, tudi kimberleyski list „Government-Gazette“. Dihtivo sem segel po njem, da bi izvedel, kaj je novega v Kimberleyu. Zagledal sem svoje ime. Zapustivši Kimberley sem potoval kot Rus z izmišljenim imenom. Zapazivši toraj pravo svoje ime v listu, bil sem jako radoveden, kaj je napisano o meni. Vsa ta reč se mi je tako vtisnila v spomin, da je nisem pozabil še danes ne. Čital sem to-le:

„S sodnega dvora v zemlji Grikvov.

Viktorija, po Božjej milosti kraljica spojenih kraljevin Velike Britanije in Irske, čuvajka prava.

Šerifu provinciji Zapadne zemlje Grikvov, ali njegovemu zakonitemu namestniku. Pozdrav.

Povabilo gospodu C. P., ki je poslednji čas stanoval v Kimberleyu, da bi se dostavil k slavnemu sodnemu dvoru za zemljo Grikvov v Kimberleyu dne 10. junija 1875. l. ob desetih dopoldne.“

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Deželni zbor kranjski.

(Dalje.)

C. kr. deželna vlada in c. kr. okrajno glavarstvo zo okolico Ljubljansko spričujeta lahko neizmerno bedo, ki jo prouzročujejo povodnji skozi več let na Ljubljanskem močvirji.

Posebno letos večina močvirskih posestnikov ne bo dobila prav nobenih pridelkov, kajti spomladi pokončala je povodenj zimsko setev nižji ležečega močvirskega ozemlja popolnoma, povodenj, ki je nastala po leti med 24. avgustom in 3. septembrom, ugonobila je ravno tako popolnoma pomladansko in letensko setev, meseca oktobra pa ubogi barjan kar ni prišel iz povodnji, ker je deževalo neprenehoma več ko 25 dni.

Zimska setev je gotovo uže zdavnej zgnjila. Škoda, katera se je prej skoraj vsako leto cenila na 100.000 gld. in čez, znaša letos veliko nad 200.000 gld. Za prizadete reveže, ki nimajo niti semena niti kruha, nabira se po vsi deželi. Dežela bode pripomogla kolikor le mogoče, pričakuje se pa v ta nemen tudi kar največ izdatne državne podpore.

Te okolščine označijo to osuševalno vprašanje kot čez vse nujno, kar je tudi to leto zborujoča anketa pripoznala v sledečem sklepu:

„Enketa je preverjena, da je nasvetovana osuševalna, odnosno zgradbena dela treba kar najhitreje pričeti zaradi velike nevarnosti, ki preti močvirskemu ozemlju po povodnji“.

Načela o navadnem skladu določujeta §§ 41 in 42 deželnega zakona z dné 23. avgusta 1877. dež. zak. št. 14. Ker pa gre za to, da se pokrijejo troški v okroglem znesku 1.400.000 gld., h katerim skladati z večjimi doneski je gotovo tudi dolžnost države in dežele, in ker so osuševalna dela izvanredno nujna, priporoča se v tem slučaju, določiti sklad zakonitim potom.

Da bi se gledé sklada med udeleženci in deželo zadobila načelna podlaga, sklical je deželni odbor na 16. dan meseca septembra anketo, ter povabil po dva zastopnika močvirskih posestnikov, mesta Ljubljanskega, c. kr. deželne vlade, ter c. kr. okrajnega glavarja za okolico Ljubljansko. Zastopnika c. kr. deželne vlade in c. kr. okrajni glavar so izrekli, da nimajo nikakih višjih ukazov, da pa hočejo to stvar po vsih svojih močeh podpirati; naravno je, a tudi vsi drugi zastopniki niso mogli ničesar gotovega obljubiti.

Deželni odbor je naročil stavbinskem uradu, da je na podstavi večje, oziroma manjše koristi skladovnikov, zdelal načrt o posameznih doneskih, katerega so končno vsi udeleženi zastopniki soglasno načelno potrdili.

Ta načelno odobreni nasvet ima ta namen:

1. prositi c. kr. vlado za 50 % državni donesek ter podpore za močvirske posestnike;

2. močvirskim posestnikom naložiti donesek 28 %, vendar pa v njih korist všteti v ta donesek močvirski osuševalni zaklad, v kolikor je na razpolaganje:

3. določiti deželni donesek z 12 % in

4. donesek mesta Ljubljanskega z 10 % vseh troškov s približno 1.380.000 gld.

Te nasveti se utemeljujejo tako-le:

k 1. Deželni odbor podpira ta nasvet s tem, da se sklicuje na to, kar je bilo uže prej povedano. Dalje se povdarja, da z ozirom:

a) na troške v znesku 1.380.000 gld;

b) na osuševalno veliko ozemlje, ki ima 25000 oral njiv in travnikov;

c) na izvrstno pripravnost močvirja za izboljšanje, dalje

d) na velike druge potreščine, za katere morajo skrbeti dežela in drugi skladniki pri vsem tem, da so njih denarstveni viri do kraja oslavljeni;

e) gledé na to, da je uže po izboljševalnem zakonu dovoljeno, dajati doneske do 50 % in da se je pri večjih elementarnih neizgodah vedno še dovolila višja državna podpora, n. pr. za Tirolsko z zakonom z dne 13. marcija 1883, drž. zak. št. 31, pri deželnem donesku 2.911.600 gld. državni donesek 7.382.600 gld. ter razen z državnim zakonom z dné 30. oktobra 1882, drž. zak. št. 152, dovoljeno državne podpore 500.000 gld. še daljna državna podpora v enakem znesku 500.000 gld., dalje po potrebi neobrestna od 1. januarja l. 1886. naprej v 15 enakih letnih obrokih povračilna predplačila do 1.500.000 gld. Ravno tako pripomore država vsled zakona z dné 6. junija 1882, drž. zak. št. 68, na korist gotovo v dobrem gmotnem stanju se nahajajoče dežele Dolnje-Avstrijske k troškom uravnave reke Dunave po tej deželi v skupnem znesku 24 milijonov skozi 21 let z vsakoletnim doneskom 700.000 gld., ter se je odrekla letnega dohodka 300.000 gld., tako da znaša državni donesek 21 milijonov.

V predležečem slučaju namerava se odstraniti skorej da vsako leto brez izjeme ponavljajočo se povodenj, ki napravi pri 25000 oralih posebno dobre zemlje vsako leto nad 100.000 gld. škode. Vsled tega pričakuje deželni odbor prav gotovo 50 % državnega doneska.

Razen tega prosi primerne podpore od c. kr. državne uprave za močvirske posestnike ter utemeljuje to tako-le;

k 2. Po odobrenih načrtih namerava se z načrtanimi osuševalnimi deli znižati povodenj (veliko vodo) tako, da bo $\frac{1}{2}$ metra pod ilovično plastjo, ki se nahaja pod šoto. Iz tega sledi za močvirske posestnike opravičena nada, da bodo na ta način povodnji močvirja trajno odstranjene. Če se enkrat to doseže, potem bodo zemljišča na močvirji ležeča veliko več dohodka dajala ter bodo po zvršenih izboljševalnih delih (po napravi jarkov ter njih vzdrževanju, dalje z namakanjem) postala najrodovitnejši svet za njive in travnike. Vender bi se človek samega sebe vedoma motili, ako bi pričakoval, da se tak uspeh mora doseči prej ko se zvrše nameravane poglobitve. Nasprotno nij dvomiti, da bodo povodnji nasledke opustošenja kazale še toliko let, kolikor se jih bo določilo za izvršitev napominanih osuševalnih, oziroma zgradbenih del.

Zaradi tega pa se ne bo smelo prezreti, da se za čas teh del omeji donesek močvirskih posestnikov na najnižjo svoto. Pred vsem je podpisani deželni odbor z vsemi, pri zadnjem posvetovanju zastopanimi udeleženci tega mnenja, da bi tudi c. kr. državna uprava pritrdila, da se močvirski zaklad, ki znaša po računu konec 1888. l. 87.070 gld. 70 kr., porabi v kolikor se ne potrebuje za druge take namene, na račun doneska močvirskih posestnikov.

Gledé vprašanja, koliko močvirski posestniki morejo dati, je mnenje strokovnjakov, da je najvišji opravičeni in mogoči donesek, ki je zahtevati, znesek 40 gld. od

vsakega hektara. Od tega zneska porabiti bi bilo 25 gld. za poglobitve, namenjene za boljše odvajanje velike vode, 15 gld. pa za druge še potrebna izboljševalna dela.

Če se vzame, da bodo močvirski posestniki res mogli toliko dajati, iznašal bi potem njih donesek 28% vseh troškov, toda s to omejitvijo, da bi ga skladovniki ne gledali na močvirski zaklad, o katerem se pričakuje, da bo v večjem delu na razpolaganje, še le pričeli uplačevati po preteku predvidoma pet let trajajoče stavbinske dobe, in sicer v prej določenih letnih obrokih. Zaradi tega pa je podpisani deželni odbor primoran prositi, da bi visoka c. kr. državna uprava močvirskim posestnikom dovolila neobrestno v 20 do 25 letnih obrokih povračilno posojilo v okroglem znesku 300.000 gld.

K 3. Deželni prispevek se je z ozirom na 10% skladovni donesek mesta ljubljanskega, ki se je določil v tem odstotku zaradi koristi, katere bo imelo to mesto neposredno od osuševalnih del, proračunil na 12%, torej v takem znesku, katerega bi dežela zmogla le v petih stavbinskih letih. Dežela bode namreč pripomogla za lokalno železnico Ljubljana-Kamnik s sklenenim doneskom 70.000 gld., potem za zgradbo Dolenjske železnice s sklenenim doneskom 500.000 gld.; dalje ji bo treba dati za zgradbo deželnoobranske vojašnice 224.000 gld., za zgradbo nove bolnice 500.000 gld., kakor tudi za uravnavo stranskih pritokov reke Ljubljanice, potem hudournikov Vipavske doline itd. v kratkem času potrebnih 100.000 gld. Iz teh nikakor še ne do zadnje navedenih svot, katere bo izplačati iz deželnega zaklada, je brezdvomno dokazano, da je preračunjeni 12% donesek na vsak način najvišja svota, ki jo dežela more dati.

K 4. 10% donesek mesta ljubljanskega preračunil se je z ozirom na razloček 220.000 gld. med prvim in tako zvanim alternativnim načrtom, ter se je pri tem tudi uvaževalo, da bodo obrežni zidovi, ki se bodo zgradili za olepšavo in v izboljšanje zdravstvenih razmer mesta ljubljanskega, vsled poglobitve struge Ljubljanice prouzročili mestu več troškov za kanalizacijo, dalje, da je mesto uže več takih obrežnih zidov zgradilo ob lastnih troških, da je veliko stanovalcev v mestu, ki morajo uže skladati od svojih posestev, ki jih imajo na močvirji, in končno oziralo tudi na § 42 deželnega močvirskega zakona z dné 23. avgusta 1877. dež. zak. št. 14. ki se glasi: „Dolžnost ljubljanske mestne občine je, da vzdržuje in trebi znotraj pomerija deželnega glavnega mesta reko Ljubljanico in pa njeno pritočnico Gradaščico, kakor tudi dolinsko zatvornico med Golovcem in med Gradom v varstvo Gruberjevega kanala, v kolikor privatno-pravne obveznosti ne vtemeljujejo kakega izjemka.“ Iz vseh navedenih razlogov znižal, oziroma določil se je donesek mesta ljubljanskega torej tako, da znaša 140.000 gld. (10%).

Gledé razdelitve doneskov močvirskih posestnikov se omenja, da bi bilo brezdvomno prav in pravično, da

se ne razdele po davkih, in sicer zaradi tega, ker imajo posestniki višje ležečih in torej povodnji in mrazu manj izpostavljenih in zaradi tega višje obdačenih zemljišč na močvirji manj koristi od nameravanih osuševalnih del, kakor posestniki nižje ležečih in torej v večji nevarnosti nahajajočih se zemljišč. Zaradi tega pa tudi ne gre, da bi se od prvih zemljišč zahteval večji donesek, kakor od onih, glede katerih se pričakuje izdatno izboljšanje. Pač bi bilo pa pravično, da se pri zemljiščih, ki dajo več dohodka in od katerih se torej tudi več davka plačuje, od enake mere površja zahteva tudi enak donesek, kakor pri manj rodovitnih, vendar pa izboljšanja boljše potrebnih zemljiščih.

Glede časa, v katerem naj bi se osuševalna dela zvršila, izrekli so zvedenci c. kr. stavbinskega urada v Ljubljani ter deželnega stavbinskega urada soglasno, da bi se v prvem letu zvršila vsa pripravljalna dela, v drugem in tretjem letu naj bi se poglobila struga reke Ljubljanice po mestu, v četrtem in petem letu pa, da bi se poglobila struga cesarskega grabna, taka da bi se za vsa dela potrebovalo pet let in da bi se potem tudi vplačanje doneskov porazdelilo na pet, oziroma 6 let.

Po stanji, v katerem se to vprašanje zdaj nahaja, deželnemu odboru v predloženem načrtu zakona ni bilo mogoče določiti gotove stavbinske dobe, kakor tudi ne navesti za posamezne skladovnike po stavbinskih letih določenih doneskov.

To in vse druge podrobnosti morajo se marveč pridržati dogovoru, katerega bota c. kr. državna uprava in deželni odbor sklenila, zaslišavši prej druge skladovnike.

Podpisani deželni odbor ima nasvete, ki jih tu stavi, z ozirom na posebno nujnost tega važnega gospodarskega vprašanja za prvi korak, katerega je udeležencem treba storiti, da se zvrše uže toliko časa zaželjena osuševalna dela ter tako odstranijo povodnji ljubljanskega močvirja. Zatorej jako priporoča sledeče nasvete slavnemu deželnemu zboru, da jih temeljito pretresuje ter o njih primerno sklepa.

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Priloženemu načrtu zakona se pritrdi;
2. deželnemu odboru se naroča, storiti brez odlaganja potrebne korake pri visoki c. kr. vladi, da izposluje pri visoki c. kr. državni upravi ustavnim potom:
 - a) državno podporo, znašajočo 50% vseh troškov;
 - b) neobrestno posojilo v znesku 300.000 gld. za močvirske posestnike;
 - c) oproščenje od kolekov in pristojbin glede listin in pravnih opravil, ki bi bila potrebna vsled tega podvzetja;
 - d) privoljenje, da se sme razpoložljivi del obstoječega močvirskega zaklada na račun doneska močvirskih posestnikov porabiti, tako da bode s priloženim načrtom zakona nameravano osuševanje močvirja

zagotovljeno, da se bodo dela ako mogoče pričela leta 1890. ter zvršila v teku naslednjih štirih let.

3. Deželni odbor se pooblašča, da zaslišavši druge udeležence sklene z visoko c. kr. državno upravo v smislu sklenenega načrta deželnega zakona za izvršitev izboljševalnega dela potrebni dogovor in da torej stori potrebne korake, pri tem najskrbnejše varujoč koristi dežele in izboljševanja.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Primorski Slovenci. Ko je baron Pretis dobil modro polo, pričakoval je vsakdo, da se politična uprava na Primorskem spremeni koreniti, ker jasno je bilo vsakemu, da je narekavala to važno osebno premembo skrb za avstrijske državne interese. Za tržaško namestniško mesto je težko najti na vse strani sposobne osebe, toda, ko je Pretis odšel, sodil je vsakdo, da ima vlada že zbranega mu naslednika. Pokazalo pa se je, da ni bilo tako, ker izročilo se je začasno vodstvo namestništva Pretis-ovi desnici, dvornemu svetovalcu Rinaldiniju, in takrat se je reklo, da pač ni mogoče tikoma pred volitvami v deželni in mestni zastop postaviti na tako odlično mesto moža, kateremu bi očitno prvi politični korak, vodstvo, volitev moral spodleteti in ga s tem spravil ob veljavo. Rinaldini vodil je torej mestne volitve tržaške. Ali je ta korak imel kaj vspeha ali mu je spodletel? Ves političen svet trdi, da mu je ta korak popolnoma spodletel in sicer so o tem vprašanji čudovito soglasni slovenski in laški tržaški glasovi in prav tako tudi patrijotični nemški časniki in politiki, le tržaški vladni glasovi trdijo, kako sijajno se je obneslo postopanje Rinaldinije-vo, da je bil po teh volitvah sijajno pokopan iridentizem v Trstu in videti je, da je osrednja vlada v Beču te tike tržaške sprejela za prave zlate, ker Rinaldini postal je pravi c. kr. namestnik v priznanje njegove izredne spretnosti, izredne zato, ker je plačilo mu pripoznano za to delo izredno veliko.

Po volitvah ostalo je v Trstu lepo vse pri starem, stari mestni zastop (deželni zbor), stari župan (dež. glavar), stari njegov namestnik, stara tržaška lahonska politika, edino, kar je bilo novo, bil je nagovor namestnikov na novo potrjenega župana, v katerem izreka, da Trst mnogo podpor potrebuje od države in da si mora zato prizadevati, da si pridobi dobre razmere z vso državo. (Bivši in sedaj zopet potrjeni mestni župan bi o tem lahko povedal kaj več in dr. Smolka tudi.) — No in kaj je odgovoril spreobrnjen župan Bazoni na to? odgovoril je slovesno, da Trst mora čuvati najskrbnejše svojo latinsko narodnost in zažugal je z brezozirno strogostjo onim (slovenskim) agitatorjem iz okolice, ki bi hoteli motiti to prizadevanje. Upamo, da vsaj vlada ne bode preslišala tega pretenja nasproti domoljubnim Av-

striji zvestim slovenskim okoličanom. Primorskim Slovencem pri tej priliki kličemo: Čujte in pazite in glasite se na pravem mestu! Vigilantibus jura!

— Shod slovenskih poslancev v Ljubljani. Ker se je od nekaterih gospodov poslancev izrekla želja, da bi se sklical shod slovenskih poslancev tekom t. m., razgovarjali so se vsled vabila klubovega predsednika o tem vprašanji v Ljubljani bivajoči deželni poslanci in so z ozirom na sedanji politični položaj in na kratek čas do otvorjenja državnega zbora sklenili, da se shod izkliče ob Veliki noči.

— Jezičnik, XXVII. leto, s katerim je gospod pisatelj profesor J. Marn letos pomnožil dolgo vrsto zanimivih spisov svojih, ima naslov „Svitoslava i Danica“ Monsignora Luka Jerana (Svitoslava) kaže nam o tej knjigi gospod pisatelj v zvesti naravni sliki tako, da prihodni pisatelj našega narodnega razvoja nahaja v tej knjigi bogato gradivo, s katerim je do pike zvesto risano delovanje neumorno in nesebično delujočega železno značajnega moža — gospoda Svitoslava, ki sicer sam ponižen in skromen, vse hoče storiti tako, da bi se njegovo ime ne imenovalo in da bi svet ne čul o njegovi dobrotljivosti.

— Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda, IV zvezek. Junaki, I. knjižica, je naslov 88 strani obsegajoči ravnokar rasposlani knjižici družbe sv. Cirila in Metoda. Junakov Slovencev kaže nam knjižica, ki je enako v čast vodstvu družbe, kakor pisatelju gosp. Fr. Hubad-u — 24 v prav toliko krajših ali daljih povestih, katerim je na čelo postavljena lepa slika blejskega jezera, vmes dodana slika: „Ernest železni pred Radgono“. Gorko priporočamo to knjigo naši mladini, pa tudi odraslim ne samo Slovencem, temveč posebno še političnim nasprotnikom, da se iz živih dogodb prepričajo, kako živo v krvi je domoljubje Slovencev, pa tudi družbi sv. Cirila in Metoda, katero nasprotniki tako radi obrekujejo.

— Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda imelo je dne 8. tm. pod predsedstvom gospoda prvomestnika prof. Tomo Zupana svojo 32. sejo, pri kateri je bilo navzočih 6 odbornikov ter je g. prvomestnik naznanil, da je IV. zvezek knjižnice „Junaki“ zgotovljen ter se bode prodajal po 25 kr.

— Gosp. Jaka Zabukovec, c. kr. računski revident, praznoval je dne 11. t. m. 40letnico svojega službovanja. Z veseljem čestitamo!

— Gosp. Jurij Deisinger, trgovec in člen mestnega odbora in krajnega šolskega sveta v Škofji Loki, umrl je tam dne 10. t. m.

— Odbor za Fr. Erjavčev spominek polaga račun o nabranih doneskih 2651 gld. 12 kr., o vsih troških 844 gld. 61 kr., kot ustanova za hčerki Erjavčevi ostane 1810 gld., od te svote dobivate hčerki vsaka polovico obresti, s 24 letom pa vsaka polovico glavnice. Oskrbovanje ustanove pristaja „Goriški ljudski posojilnici“ even-

Skušam, kako je hudo, kedar je človek bolan, pa tako sam kakor sem jaz. Po več dni nisem mogel toliko vstati, da bi si kaj skuhal, ležal sem nepremično. Ali kaj hočem! Trpeti je treba in udano nositi križ. Pretekli mesec se je bil Vaal tako napel, da je odnesel več prevoznih pontonov, pa tudi stanov. Mnogi diggerski stani v Waldeks-Plantu, kaferska cerkva v Gong-Gongu in več prodajalnic je šlo po vodi. Vsled povodnji je nastalo veliko pomanjkanje med diggerji. Siromaki nimajo kaj v usta nesti. Tudi jaz bi bil ob tej povodnji kmalu se ponesrečil.

Moj stan stoji nad reko dosta visoko. Z ene strani buči reka pod menoj, z druge strani me deli od trde zemlje globel, ki jo je uže davno voda izkopala in je navadno suha. Neko noč je prišla tako velika voda, da je stopila tudi v moj stan. Zjutraj sem gledal, kaj bi bilo začeti. Voda je še vedno naraščala, toraj mi ni kazalo drugo, kakor vse pustiti in se spraviti na suho. Ali kako? Na severno stran je bilo grozno pogledati na derečo reko, a na južnej strani je bila globel tudi vsa zalita. Te globel bi moral preplavati, da se rešim na suho. Ves bolan in s pohromeno levico sem se vrgel v vodo, naj bode kar hoče. Imam dva velika močna psa, ž njima sem si pomagal na suho. Držal sem se z vso močjo obeh, zlasti večega in močnejšega, ki je dobro plaval. Brez njegove pomoči bi ne bil prišel na suho: Tretjega dne je voda upala, vrnil sem se koj v svoj stan. Voda mi ni ničesar odnesla, ali vse mi je prevrnila in oblatila. Spridila se mi je vreča moke in več druge kuhe.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Deželni zbor kranjski.

(Konec.)

Z a k o n

z dne
o doneskih, katere morajo dežela Kranjska, deželno stolno mesto Ljubljana in zemljiški posestniki ljubljanskega barja prispevati k troškom del za njega osuševanje.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

§ 1.

Izvršitev del ob reki Ljubljanici in ob Cesarskem grabnu (Gruberjevem prekopu) od ustja Malega grabna navzdol po Podhagskega alternativnem načrtu, priporočenem po besedah zapisnika z dné 25. aprila 1889. l. v sprejem z mnenjem v to sklicane enketne komisije, s troški, zdaj proračunjenimi na 1,378.600 gld., kateri se pa v dogovoru, ki se sklene med c. kr. državno upravo in deželnim odborom kranjskim, še končno veljavno določijo, proglašam še, in to s tem pogojem, da

dovoli c. kr. državna uprava k temu primeru donesek, za deželno podjetje, katero je izvršiti z državno pripomočjo.

§ 2.

K skupnim troškom tega podjetja morajo posestniki k barekemu ozemlju spadajočih zemljišč prispevati z osemindvajsetimi odstotki, dežela Kranjska z dvanajstimi odstotki in mesto Ljubljana z desetimi odstotki.

§ 3.

V zalaganje omenjenih troškov je ustanoviti poseben barski osuševalni zaklad, v katerega se mora stekati:

- a) donesek države,
- b) donesek barskih posestnikov,
- c) donesek dežele Kranjske,
- d) donesek mesta Ljubljane.

§ 4.

Natančnejša določila o skupnih troških, dalje o tem, kako je izvršiti podjetje, kedaj in v kateri visokosti je dotičnim skladovnikom (§§. 2. in 3.) vplačevati svoje delne doneske, potem o času in vodstvu gradnje, o nakazovanji izplačil iz barskega osuševalnega zaklada, kakor tudi o vplivanji vlade na tek podjetja so pridržana posebnemu dogovoru, katerega sklene vlada z deželnim odborom, zaslišavši poprej druge skladovnike.

§ 5.

Kadar bi troški podjetja ne dosegli proračunjenega zneska, tedaj je doneske države, dežele, barskih posestnikov, in mesta Ljubljane, primerno nastopivši prihranitvi, enakomerno omejiti, oziroma kazoči se že vplačani prebitek povrniti.

§ 6.

V pokritje doneska, katerega je za to podjetje plačati barskim posestnikom, eventualno v poplačilo v ta namen vzetega posojila se deželni odbor v prenapredbi § 39. zakona z dné 23. avgusta 1877. leta, dež. zak. št. 14. pooblašča, da na prošnjo odbora za obdelovanje ljubljanskega barja dovoli za čas potrebne priklade do najvišjega letnega zneska 2 gld. od hektara, ali, da v slučajih, ko bi ta odbor ne sklenil takih priklad, uporabi deželni zakon z dné 10. aprila 1881. leta, dež. zak. št. 6. o posilnem izterjevanji javnopravnih terjatev deželnih, okrajnih ali skladnih zakladov.

§ 7.

Določila tega zakona o doneskih k troškom podjetja, katero je po istem izvršiti, ne dotikajo se določil zakona z dné 23. avgusta 1877. leta, dež. zak. št. 14., izvzemši §§ 39. in 42. tega zakona, kakor tudi ne poznejših dotičnih zakonov.

§ 8.

Ta zakon stopi v veljavnost zajedno z dotičnim državnim zakonom o državnem donesku, oziroma o drugih olajšilih tega podjetja.

§ 9.

Mojima ministroma za poljedelstvo in notranje stvari je naročeno izvršiti ta zakon.